

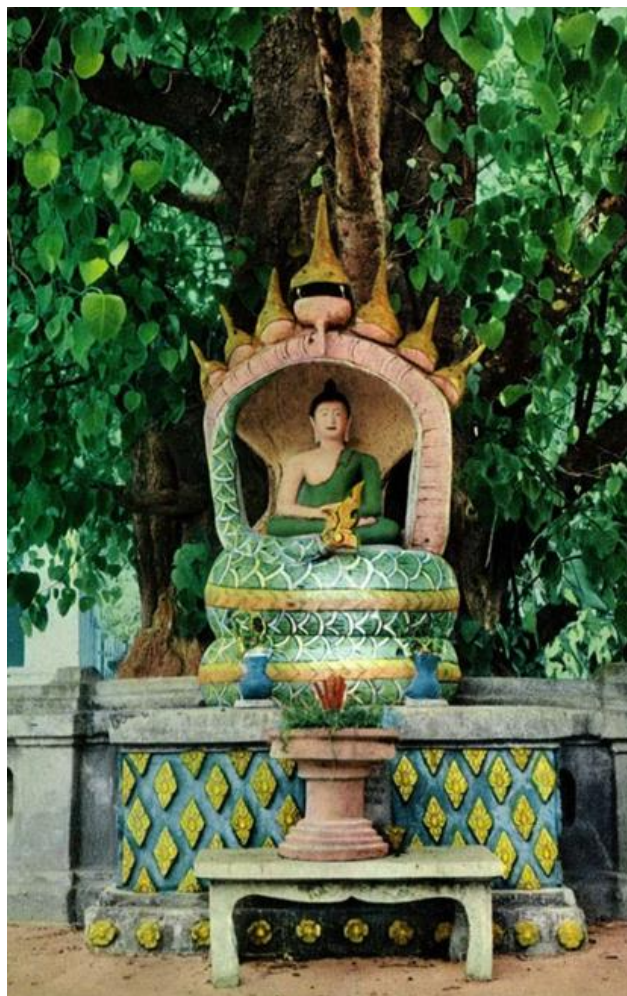
โปสการ์ดอวยพรปีใหม่จากพระยาอนุমানราชจนถึงมอร์แมน พ.ศ. 2506

ธันวดี สุขประเสริฐ

นักวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

*“ขอให้นายไมเคิล เมอร์แมนและภริยา จงได้รับความปรารถนาดีจากผมในวันขึ้นปีใหม่
พ.ศ. ๒๕๐๖ ให้มีความสำเร็จในชีวิตและความสุข ความเจริญ ตลอดไป”*

-พระยาอนุমানราชธน-

โปสการ์ดรูปวัดพระเชตุวัน จังหวัดเชียงราย จากพระยาอนุমানราชธน เมื่อปี พ.ศ. 2506
ที่ส่งคำอวยพรปีใหม่ถึงมอร์แมนและครอบครัว

โปสการ์ดรูปวัดพระเชตุวัน จังหวัดเชียงราย จากพระยาอนุমানราชธน เมื่อปี พ.ศ. 2506
ที่ส่งคำอวยพรปีใหม่ถึงมอร์แมนและครอบครัว

ศาสตราจารย์ไมเคิล มอร์แมน (Michael Moreman) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน สนใจศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเคยเข้ามาศึกษาเกี่ยวกับชาวไทลื้อในประเทศไทยเป็นระยะๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958-1989¹ ผลงานของเขาถือเป็นงานคลาสสิกสำหรับนักศึกษามานุษยวิทยา

ในบรรดาเอกสารจดหมายเหตุของศาสตราจารย์ไมเคิล มอร์แมน จำนวน 5,650 รายการ ที่อยู่ในคลังจดหมายเหตุนักมานุษยวิทยา ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) นอกจากเอกสารที่เป็นบันทึกและข้อมูลจากการทำงานภาคสนาม เพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อที่บ้านแพด อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ระหว่าง พ.ศ. 2501-2529 ยังมีเอกสารจำนวนหนึ่งที่เป็นเอกสารส่วนบุคคลของมอร์แมน ได้แก่ ภาพถ่ายส่วนตัวและจดหมายติดต่อกับบุคคลต่างๆ อาทิ สถาบันที่ให้ทุนในการทำวิจัยปริญญาเอก มิซซันนารีที่ทำงานในประเทศไทย ชาวบ้านแพด รวมไปถึงบุคคลที่คอยให้ความช่วยเหลือในระหว่างที่เข้ามาเก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศไทย หนึ่งในนั้นคือ “พระยาอนุমানราชธน” นักปราชญ์และนักการศึกษาคนสำคัญของไทยด้านวัฒนธรรม

เมื่อมอร์แมนตัดสินใจเลือกบ้านแพด อ.เชียงคำ จ.พะเยา เป็นพื้นที่ทำงานภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรและทางเลือกของชาวนา กรณีศึกษาหมู่บ้านในประเทศไทย ข้อมูลที่เขาจำเป็นต้องรู้คือข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย ดังนั้นในบันทึกประจำวันของมอร์แมนขณะที่อยู่ในประเทศไทย จึงกล่าวถึงพระยาอนุমানราชธนะอยู่เสมอ ในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย

หลังจากมอร์แมนกลับสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2504 เขายังคงติดต่อกับพระยาอนุমানราชธนะอยู่มา ซึ่งปรากฏให้เห็นในจดหมายส่วนตัวหลายๆ ฉบับ ที่บุคคลทั้งสองเขียนโต้ตอบกัน โดยมักแลกเปลี่ยนความเห็นในงานเขียนต่างๆ ของมอร์แมนเขียนเกี่ยวกับประเทศไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เช่น จดหมายจากมอร์แมน ถึง พระยาอนุমানราชธนะอยู่ เมื่อ 25 มกราคม 1961 จำนวน 2 หน้า ที่มอร์แมนเขียนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีต่อบทความ การปลูกบ้านของชาวไทลื้อเรื่องแบบบ้าน ผ้าขาว ผ้าแดง ความเชื่อในสังคมไทย การขับไล่ แก๊สพิษชนิดผลาดในบทความ และเรื่องการทำเนียดพระราหูตามความเชื่อของไทลื้อ² นอกจากนี้ มอร์แมนยังส่งวิทยานิพนธ์ของตนเองที่สำเร็จแล้วมาให้พระยาอนุমানราชธนะอยู่ด้วย

โปสการ์ดรูปวัดพระเชตุวัน จังหวัดเชียงราย จากพระยาอนุমানราชธนะอยู่ เมื่อปี พ.ศ. 2506 ที่ส่งคำอวยพรปีใหม่ถึงมอร์แมนและครอบครัว คงเป็นหลักฐานจดหมายเหตุอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นมิตรภาพและความสัมพันธ์ของทั้งสองได้เป็นอย่างดี

สามารถเข้าชมจดหมายเหตุของศาสตราจารย์ไมเคิล มอร์แมน และจดหมายเหตุของนักมานุษยวิทยาท่านอื่นๆ ได้ที่ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยาศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยา

ผู้เขียน

ธันวดี สุขประเสริฐ

นักวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน)

¹ https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/collection_detail.php?collection_name=MM&level_name=collection.phpเข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2563

² ดูเพิ่มใน [ฐานข้อมูลจดหมายเหตุทางมานุษยวิทยา](https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/collection_MM/20070705000775.pdf)
https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/collection_MM/20070705000775.pdf